

Czy pracodawca musi oddać dzień wolny pracownikom zatrudnionym w szkole/placówce za 11 listopada wypadający w sobotę?

I. Pracownicy niepedagogiczni

Święto Niepodległości w 2023 roku wypada w sobotę. Pracownikom przysługuje dodatkowy dzień wolny. Zasady reguluje Kodeks Pracy, a za ich nieprzestrzeganie pracodawcom grożą wysokie kary.

Zgodnie z art. 130 Kodeksu pracy, każde święto występujące w okresie rozliczeniowym i przypadające w innym dniu niż niedziela obniża wymiar czasu pracy o 8 godzin. Dlatego **każdy pracownik niepedagogiczny zatrudniony w szkole/placówce na umowę o pracę otrzyma dzień wolny za Święto Niepodległości 11 listopada 2023 wypadające w sobotę**. Wyznaczenie daty odbioru dnia wolnego leży po stronie pracodawcy (szkoły/placówki). Jeżeli nie zrobi tego w terminie, grożą mu surowe kary.

Jeżeli **święto państwowe wypada w dniu wolnym do pracy**, pracodawca jest zobowiązany obniżyć pracownikowi wymiar czasu pracy o 8 godzin w innym dniu - w praktyce oznacza to **wyznaczenia dodatkowego dnia wolnego zatrudnionemu**. Wyjątkiem jest niedziela. Pracodawca nie ma obowiązku oddawania wolnego w innym terminie.

Prawo ściśle określa, kiedy należy oddać **dzień wolny** pracownikowi niepedagogicznemu. Musi się to stać w tym samym **okresie rozliczeniowym**. Oznacza to, że pracownik, który wypłatę dostaje każdego miesiąca, wolne za święto niepodległości powinien otrzymać do końca listopada.

Nic nie stoi na przeszkodzie, żeby wolne zostało wyznaczone przed 11 listopada, np. w **piątek 10 listopada** - to bardzo popularne rozwiązanie w szkołach/placówkach. W niektórych szkołach/placówkach pracownicy niepedagogiczni odbiorą dzień wolny w **poniedziałek 13 listopada** - w obydwu przypadkach będą mieli przedłużony weekend o jeden dzień.

Nie każdy odbierze wolne za święto w sobotę.

Nie wszyscy mogą jednak liczyć na odebranie **wolnego za święto wypadające w sobotę** - a kogo dotyczy?

- 1) Przywilej dotyczy jedynie osób **zatrudnionych na etacie**, czyli posiadających **umowę o pracę**. Z dodatkowego wolnego nie skorzystają więc osoby, które wykonują swoje obowiązki w oparciu o inną formę zatrudnienia, jak np. umowę cywilnoprawną (umowa zlecenie, umowa o dzieło).
- 2) Przepisy nie dotyczą również osób przebywających na **zwolnieniach lekarskich, zasiłkach macierzyńskich czy bezpłatnych urlopach**. Dzień wolny otrzymają tylko ci pracownicy, którzy powinni być w dniu święta w pracy. Oznacza to, że jeśli ktoś kończy swoją nieobecność 10 listopada lub rozpoczyna ją 12 listopada, może skorzystać z dodatkowego urlopu.

A co z pracownikami niepedagogicznymi przebywającymi na urlopie 11 listopada?

W takiej sytuacji w dniu święta nie korzystają oni z dni urlopowych, tylko z dnia wolnego za 11 listopada, o jeden dzień.

Jakie konsekwencje za nieoddanie dnia wolnego?

Wolne za 11 listopada nie ma charakteru urlopu, dlatego **pracodawca nie musi ustalać z pracownikiem terminu oddania dnia wolnego** – szkoła/placówka w jego imieniu wyznacza taki termin sama i jest **jednakowy dla wszystkich pracowników niepedagogicznych**. Nie ma jednak żadnych przeszkód, żeby pracownik odebrał wolne

w innym niż wyznaczony dniu. Wszystko zależy od dobrej woli stron stosunku pracy. Przepisy przewidują też opcję przeniesienia dnia wolnego poza dany miesiąc, jednak pracownik jest zobowiązany przedłożyć odpowiedni wniosek na piśmie wraz z uzasadnieniem.

Co w przypadku, kiedy szkoła/palcówka nie odda dnia wolnego za 11 listopada wypadającego w sobotę?

Pracodawcy grozi **mandat**, który nakładany jest przez inspektora pracy (do 2 tys. zł lub 5 tys. zł w razie kolejnego tego typu naruszenia) albo **grzywna nałożona przez sąd** w wysokości od 1 tys. do 30 tys. zł. W większości przypadków sądy rzadko decydują się na nałożenie większych kar niż 10 tys. zł, chyba, że mają do czynienia z rażącym i notorycznym naruszeniem praw pracowników.

Ważne! Należy pamiętać, że jeżeli **Święto Niepodległości wypadłoby w niedzielę**, to **pracodawca (szkoła/palcówka) nie ma obowiązku wyznaczenia dodatkowego dnia wolnego**. Ustawodawca wyszedł z założenia, że nie ma to znaczenia, bo pracownik i tak ma w tym dniu wolne.

II. Nauczyciele

Czy nauczyciel otrzyma dodatkowy dzień wolny za pracę w dniu 11 listopada

W dniu 11 listopada nauczyciel może być zobligowany do opieki nad uczniami podczas uroczystości Święta Niepodległości. W związku z powyższym powstają pytania:

- 1) Czy praca nauczyciela w dniu 11 listopada jest dopuszczalna?
- 2) Czy z tego tytułu nauczycielowi należy się dodatkowy dzień wolny od pracy albo wynagrodzenie?

Zgodnie z art. 42c ust. 1 Karty Nauczyciela nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze obowiązuje 5-dniowy tydzień pracy.

Nauczyciel może zostać zobligowany do wykonywania takiej pracy np. w dniu 11 listopada, ale jedynie w ramach swojego stanowiska służbowego i na rzecz szkoły.

Nauczyciel może otrzymać polecenie opieki nad uczniami uczestniczącymi w obchodach Święta Niepodległości, reprezentującymi szkołę (m.in. opieka nad pocztą sztandarowym). Natomiast ani dyrektor szkoły, ani organ prowadzący nie może zobligować np. do reprezentowania organu prowadzącego podczas takiego święta. Oznacza to, że polecane mu czynności muszą mieścić się w zakresie obowiązków nauczyciela.

W takich przypadkach praca nauczyciela w dniu 11 listopada 2023 r. jest dopuszczalna.

Dodatkowy dzień wolny za 11 listopada 2023 r. przysługuje jedynie tylko w przypadku prowadzenia w tym dniu zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych – wtedy gdy placówka prowadzi zajęcia (np. SOSW).

Czy dyrektor szkoły może zobowiązać – wydać polecenie służbowe do udziału w uroczystościach w dniu 11 listopada, które wypada w sobotę?

Dyrektor szkoły nie może zobowiązać nauczyciela – wydać polecenia służbowego do udziału w uroczystościach z okazji 11 listopada 2023 r. jeżeli ten nauczyciel nie sprawuje opieki nad uczniami uczestniczącymi w tej uroczystości, czyli nie prowadzi zajęć opiekuńczych. Takie polecenie dyrektora jest bezprawne, gdyż 11 listopada jest dniem wolnym od pracy, a 2023 r. jest szczególnym rokiem, gdyż 11 listopada przypada w sobotę, która jest dniem wolnym od pracy nauczyciela. Dyrektor szkoły nie może dysponować jego czasem w dniu wolnym od pracy. W związku z powyższym pracownik, w tym również nauczyciel może odmówić wykonania polecenia służbowego, gdyż jest

ono sprzeczne z przepisami prawa, zakresem jego obowiązków wynikających ze stosunku pracy lub nie jest związane z pracą.

Jeżeli nauczyciel – wychowawca klasy podjął pracę na polecenie dyrektora szkoły, tj. został zobowiązany do opieki nad uczniami w czasie uroczystości z okazji święta 11 listopada, to wówczas taki nauczyciel winien otrzymać inny dzień wolny od pracy lub wynagrodzenie za każdą efektywnie przepracowaną godzinę w tym dniu w stawce liczonej jak godzina ponadwymiarowa.

Pojawia się natomiast pytanie: Czy opieka nad uczniami reprezentującymi szkołę w trakcie uroczystości 11 listopada może być uznana za prowadzenie zajęć opiekuńczych?

Nauczyciel, który na polecenie dyrektora sprawuje opiekę nad uczniami podczas uroczystości w dniu 11 listopada 2023 r., w tym dniu prowadzi zajęcia opiekuńcze.

W związku z powyższym, zgodnie z art. 42c ust. 3 Karty Nauczyciela, nauczycielowi za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze, wykonywane w dniu wolnym od pracy należy się inny dzień wolny od pracy.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach zamiast dnia wolnego nauczyciel otrzymuje odrębne wynagrodzenie w wysokości ustalonej w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 5. Z powyższego wynika, że przede wszystkim z uwagi na organizację nauczania w szkole nie zawsze istnieje możliwość udzielenia dodatkowego dnia wolnego. Wynagrodzenie jest obliczane jak za godziny ponadwymiarowe. Nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie za każdą efektywnie przepracowaną godzinę.

Np. 5 godz. x stawka godz. ponadwymiarowej obliczona w sposób, o którym mowa w art. 35 ust. 3 Karty nauczyciela

Zgodnie z art. 42 ust.3 Karty Nauczyciela za pracę w święto, przypadające poza dwoma dniami w tygodniu wolnymi od pracy, nauczyciel otrzymuje inny dzień wolny od pracy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zamiast dnia wolnego nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3, ze 100% dodatkiem.

Reasumując. Nauczycielowi przysługuje dodatkowy dzień wolny za pracę w dniu wolnym od zajęć:

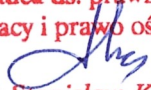
- za każdą pracę w święto przypadające w innym dniu niż dwa dni wolne od pracy według rozkładu czasu pracy (zwykle sobota i niedziela),
- za prowadzenie zajęć w innych dniach wolnych niż ww.

Zgodnie z art. 42c ust. 1 KN nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć obowiązuje pięciodniowy tydzień pracy. Nauczycielom dokształcającym się, odbywającym szkolenie branżowe, wykonującym inne ważne społecznie zadania lub - jeżeli to wynika z organizacji pracy w szkole - dyrektor szkoły może ustalić czterodniowy tydzień pracy.

W dni wolne od pracy (najczęściej dni ustawowo wolne) pracownik nie ma obowiązku podejmować czynności zawodowych chyba, że za dodatkowym wynagrodzeniem jak za godziny nadliczbowe (nie ponadwymiarowe), a nadliczbowe mające swoje uregulowanie w Kodeksie pracy.

**Opracował: Stanisław Kłak doradca ds. prawnych
specjalista prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
prawa oświatowego oraz prawa związkowego**

Rzeszów, 7 listopada 2023 r.

Doradca ds. prawnych
prawo pracy i prawo oświatowe

mgr Stanisław Kłak